

een zekere arbeidsverdeling. Rotterdam betrok Oostzeegraan uit Amsterdam; Amsterdam ontving Engelse goederen uit Rotterdam.

Slecht vergaan was het dus Rotterdam niet; de stad is de achterstand op Amsterdam gaan inlopen, maar zij heeft dit vooral in de tweede helft der zeventiende eeuw gedaan, de tijd waarin het bekende rivaliteitsmotief is gaan opduiken. Vertelt niet in 1676 de Keulse nuntius Pallavicino: 'Enige kooplieden van Amsterdam zeiden mij, hoe zij vreesden, dat Rotterdam eens Amsterdam zelfs boven het hoofd zou groeien'.

Maar nemen wij nu de eerste helft der achttiende eeuw in beschouwing, dan zien wij in de admiraliteit van de Maaze een stijging van de opbrengsten der in- en uitgaande rechten tot 1730, waarna een daling optreedt tot omstreeks 1740. Rotterdams positie is binnen de admiraliteit helaas niet exact af te bakenen; vermoedelijk heeft de stad, gezien al haar overwegende positie in het ressort, meegedeeld in de negatieve tendenties. Het lijkt er sterk op dat de zwaar op credietfaciliteiten steunende commissiehandel eerder naar het kapitaalkrachtige Amsterdam dan naar het relatief arme Rotterdam werd getrokken. Rotterdams positie is in deze tijd absoluut en relatief verzwakt, ook al zal deze binnen redelijke proporties zijn gebleven.

De opmerkelijke groeikracht der voorafgaande decennia was eruit. Het geeft te denken dat in het ressort van de admiraliteit op de Maaze de handel via de zee, die vooral vanuit Rotterdam gedreven werd, tussen 1753 en 1790 achteruitging van f 27,4 miljoen tot f 18,2 miljoen. Noteren wij tevens dat de Rijnvaart van Rotterdam vóór ca. 1750 nog weinig belangrijk was maar sindsdien sterk toenam, evenals deze trouwens in Amsterdam groeide. Deze stad bleef in de achttiende eeuw de eerste plaats in de Rijnhandel innemen.

Deze hier geschetste achtergrond is voldoende om ons nieuwsgierig te maken naar Rotterdams visie op de Propositie. Van Rotterdamse zijde zijn uiteraard op allerlei niveaus en op allerlei momenten opinies geuit, meningen naar voren gebracht, invloeden uitgeoefend.

Het is niet zo dat er van Rotterdamse zijde eenstemmigheid bestaat. Al in 1727 doemt het radicale voorstel op (van de hand van de Franse koopman E. Caillaud) om van de hele Republiek een porto-franco te maken, een voorstel dat een twintigtal jaren later